

Haalbaarheidsstudie inkoopcombinatie kleine windturbines

Colofon:

Auteur: Jadranka Cace, RenCom

In samenwerking met:
Pieter-Johannes Steenbergen, BuildDesk
Kees Aan de Wiel, BuildDesk

Contactdata RenCom:
Email: jadranka@rencom.nl
Telefoon: 020 4720135

Opdrachtgever: Willem de Kleijn, Provincie Zuid-Holland
Opdrachtnummer: PZH-2009-128584886

Datum: 4 januari 2010

Omslagfoto: Photoshop met kleine windturbines op het provinciegebouw in Den Haag

Inhoud

Samenvatting	5
1 Inleiding	6
2 Werkwijze	8
3 Resultaten.....	9
3.1 Beweegredenen om mee te doen aan een inkoopcombinatie.....	9
3.2 Eisen en verwachtingen	10
3.3 Besluitvorming	11
3.4 Ervaring met inkoopcombinaties.....	11
3.5 Potentiële knelpunten	12
3.6 Potentieel.....	12
3.7 Suggesties	13
3.8 Bereidheid om mee te doen	14
4 Conclusie	14
Bijlage I: Deelnemers	17
Bijlage II: Interview vragen.....	18
Bijlage III: Informatiepakket en enquête	20

Samenvatting

De conclusie uit dit onderzoek is dat er op dit moment geen draagvlak bestaat voor de oprichting van een provinciale inkoopcombinatie voor kleine windturbines.

Aan de hand van de uitgevoerde interviews bleek dat de belangstelling voor kleine windturbines weliswaar groot is, maar dat partijen nog veel vraagtekens hebben bij de prestaties en de toepassingsmogelijkheden van kleine windturbines. Tevens bleek dat verschillende partijen er verschillende ideeën op na houden over de vorm van een samenwerkingsverband en hun eigen rol daarin.

De meeste belangstelling voor de toepassing van kleine windturbines op korte termijn leeft bij grote gemeenten, woningcorporaties en energieleveranciers. Grote gemeenten zijn op dit moment met eigen pilotprojecten bezig. Hun ambitie is om eerst de resultaten van deze projecten af te wachten alvorens ze aan vervolgstappen beginnen. Den Haag is bezig met het uitvoeren van een pilotproject voor de plaatsing van 40 kleine windturbines. Verwacht wordt dat turbines in de eerste helft van 2010 geplaatst zullen worden. De deelnemers krijgen een subsidie van € 2.000 per kW geïnstalleerd vermogen. In ruil daarvoor moeten ze hun opbrengstgegevens gedurende 5 jaar communiceren met de gemeente. In Rotterdam heeft EREA, in samenwerking met een groot aantal partijen (gemeenten, Politie Rotterdam-Rijnmond, Donqi, Rotterdam Climate Initiative, TU Delft), bij het EFRO-programma een subsidieaanvraag ingediend voor een proefproject met kleine windturbines. Woningcorporaties sluiten zich aan bij de gemeentelijke projecten. Kleine gemeenten hebben weinig gebouwen in bezit, waardoor ze geen ruimte zien voor het plaatsen van kleine windturbines in eigen regie. Ze hebben vooral behoefte aan informatie ten behoeve van vergunningverlening en ondersteuning van de potentiële belangstellenden in hun regio.

Energieleveranciers zijn voornemens om kleine windturbines op te nemen in hun productportfolio. In dat kader zijn ze op zoek naar windturbines met een aantrekkelijke prijs/prestatie verhouding. Daarnaast heeft RET belangstelling voor de toepassing van kleine turbines onder voorwaarde dat ze betaalbaar, betrouwbaar en molestbestendig zijn.

Als belangrijkste redenen voor de deelname aan een gezamenlijke aanpak worden genoemd: technische innovatie, prijsverlaging door schaalvergroting, bijdrage aan de opwekking van duurzame energie, zichtbare uitstraling, kennisvergaring en -uitwisseling en risicobeperking.

De vaakst genoemde eisen ten aanzien van windturbines zijn: veiligheid, financieel rendement, betrouwbaarheid en levensduur. Als het gaat om contracten, dan is de opwekkingsgarantie de meest genoemde eis.

Bij een gezamenlijke aanpak voorzien de deelnemers een aantal praktische problemen die te maken hebben met verschillende belangen, -besluitvormingstrajecten, -inkoopvoorwaarden en -criteria alsmede verschillende standpunten betreffende de techniek en timing.

Een meerderheid van de deelnemers heeft aangegeven niet te willen meedoen aan een inkoopcombinatie. Wel hebben de meeste geïnterviewden belangstelling voor een gemeenschappelijk leertraject. Daarbij denken de meeste partijen dat een landelijk leertraject in samenwerking met SenterNovem¹ het meeste effect kan sorteren. Een meetlocatie vergelijkbaar met het project in Schoondijke (maar dan met een goed windaanbod) wordt gezien als een onderdeel van het leertraject.

Provincie zou volgens de geïnterviewde partijen op drie manieren een rol kunnen spelen bij de introductie van kleine windturbines, namelijk bij de bestemmingsplantoetsen, ondersteuning bij de

¹ de naam van SenterNovem is per 1 januari 2010 veranderd in Agentschap NL

oprichting van een meetveld vergelijkbaar met Schoondijke en als subsidieverlener voor kleine windturbines.

1 Inleiding

Kleine windturbines worden ingezet voor de benutting van windenergie in gebouwde omgeving, op locaties waar grote windturbines niet toegepast kunnen worden. Hoewel enkele turbines al langer worden gemaakt, is het overgrote deel van kleine windturbines pas na 2002 ontwikkeld. Daarmee is er sprake van een jonge technologie die nog volop in ontwikkeling is. De investeringskosten zijn nog vrij hoog en er is veel ruimte voor efficiency verhoging. Aan de andere kant hebben de gemeenten, provincie, woningbouwcorporaties, energiebedrijven en beheerders van bedrijfsterreinen hoge ambities op het gebied van energiebesparing en toepassing van duurzame energie. Daarom bestaat er bij deze afnemergroepen grote belangstelling voor de toepassing van kleine windturbines.

Begin dit jaar heeft de provincie Z-H een opdracht verleend voor het uitvoeren van de haalbaarheidsstudie betreffende een inkoopcombinatie voor kleine windturbines. De opdracht was gebaseerd op de verwachting dat de zekerheid van een grotere afzet, de leveranciers zal uitdagen tot prijsverlaging en technische innovatie. Ook zou de zekerheid van een grotere afzet het vertrouwen van de financieringsinstellingen vergroten waardoor ze eerder geneigd zullen zijn de innovatie en/of productie-uitbreiding bij de leveranciers te gaan financieren. De inkoopcombinatie zou, in combinatie met een gefaseerde aanbesteding, een begin moeten vormen van een selectietraject voor kleine windturbines. De verwachting was dat er in het kader van de inkoopcombinatie in totaal 100 - 200 turbines zullen worden aangeschaft. Het uiteindelijke doel is het creëren van meer en betere opwekkingsopties en beter rendement voor duurzame energie.

De haalbaarheidsstudie moest antwoord geven op de vraag:

Welke partijen in Zuid-Holland hebben het voornemen binnen twee jaar een substantieel aantal stedelijke windturbines toe te gaan passen en welke van deze partijen zijn bereid binnen deze groep samen te werken aan de inkoop van stedelijke windmolens?

Om het onderzoek in goede banen te leiden is een begeleidingscommissie ingesteld met daarin de volgende personen:

organisatie	naam contactpersoon
Gemeente Rotterdam	Hendrik Jan Bosch
Provincie ZH	Laurens van Ruijven
Provincie ZH	Willem de Kleijn
Gemeente De Haag	Corine van den Berg
Milieudienst West Holland	Kees de Wit
Gemeente Waddinxveen	Willem van Valen
EREA	Harry Meerwijk

Het onderzoek is een aantal maanden later dan gepland van start gegaan. Dat had te maken met het afwachten van de onderzoeksresultaten van het testveld in Schoondijke, provincie Zeeland. Op deze locatie zijn elf kleine windturbines in een veldopstelling geplaatst met de bedoeling om de opbrengsten te meten. De opbrengstresultaten die in mei 2009 zijn gepubliceerd, waren ver beneden de verwachting. Slecht twee turbines hadden de verwachtingen enigszins gehaald. De onderzoekers vonden dat het weinig zin had om te gaan onderzoeken of men aan een inkoopcombinatie wil meedoen als er geen vooruitzichten waren op bruikbare windturbines. Daarom was het belangrijk om eerst een evaluatieonderzoek af te wachten, waaruit moest blijken wat de redenen zijn van de slechte resultaten van Schoondijke. Een onderzoek in opdracht van projectgroep Zeeland heeft aangetoond dat de gemiddelde windsnelheid op de testlocatie slechts 3,8 m/s is i.p.v. de verwachte 6 m/s. Dat komt door de obstakels in de omgeving van de locatie waardoor de wind uit bepaalde richtingen geen toegang heeft tot turbines. Daarnaast hebben enkele turbines storingen gehad.

Figuur 1: Testlocatie in Schoondijke, provincie Zeeland

Zowel deze verklaring als de resultaten uit de recentelijke praktijkprojecten, laten zien dat er turbines op de markt zijn die wel volgens verwachting presteren. Daarnaast bewijzen de ontwikkelingen binnen de brancheorganisatie NWEA dat de leveranciers serieus bezig zijn met de kwaliteitsverbetering van hun turbines. Deze ontwikkelingen vormen een goede basis voor het uitvoeren van de haalbaarheidsstudie naar een inkoopcombinatie in Zuid-Holland.

2 Werkwijze

Het onderzoek is uitgevoerd door het onderzoeksbureau RenCom in samenwerking met BuildDesk uit Delft. Om een goed beeld te krijgen van de bereidheid van de partijen om mee te doen aan een inkoopcombinatie zijn verschillende doelgroepen benaderd die met elkaar een doorsnede van de potentiële afnemers van kleine windturbines in Zuid-Holland moesten vertegenwoordigen. Een overzicht van de geïnterviewde partijen is te vinden in bijlage I.

Per partij is telkens gekeken naar het draagvlak vanuit beleidsmatige en vanuit inkoop gerelateerde invalshoek. Daarom zijn gesprekken gevoerd met beleidsmakers op het gebied van energiezaken en met inkopers. De vragenlijsten voor de twee doelgroepen zijn te vinden in bijlage II.

Aan de hand van de uitgevoerde interviews bleek dat de belangstelling weliswaar groot is, maar de partijen ook veel vraagtekens hebben bij de prestaties en de toepassingsmogelijkheden van kleine windturbines. Tevens bleek dat verschillende partijen er verschillende ideeën op na houden over de vorm van een gezamenlijke inkoop en hun eigen rol binnen een dergelijk samenwerkingsverband. Om te voorkomen dat de beoogde samenwerking zou stranden als gevolg van onduidelijkheden met betrekking tot de manier van samenwerking, en om zoveel mogelijk vraagtekens te verwijderen, hebben de onderzoekers een voorstel gedaan voor een additionele informatieronde die gepaard zou gaan met het beschrijven van drie verschillende samenwerkingsvormen (proposities) voor een mogelijke gezamenlijke aanpak van kleine windturbines. Daarnaast zou nog een uitgebreid overleg plaatsvinden met het MT van Rotterdam Climate Initiative (RCI). De opdrachtgever is akkoord gegaan met deze aanvulling op de oorspronkelijke opdracht.

Conform deze afspraken is een informatiepakket gemaakt dat per email naar alle geïnterviewde partijen is verstuurd. Het pakket bevatte o.a. een overzicht van de uitgangspunten betreffende de gezamenlijke aanpak, een korte beschrijving van de drie verschillende proposities en een enquête waarin de deelnemers hun voorkeur konden uitspreken. De proposities en de enquête zijn te vinden in bijlage III.

In tegenstelling tot eerdere uitspraken van de bestuurders van RCI, bleek RCI niet geïnteresseerd in een uitgebreid overleg over de aanpak van kleine windturbines. Daarom is aansluiting gezocht bij een themamiddag over kleine windturbines op 8 december 2009. De dag was georganiseerd door Haaglanden in samenwerking met het onderzoeksbureau RenCom, stichting EREA en de gemeente Den Haag. Tijdens de themamiddag is heel uitgebreid stilgestaan bij de huidige status der techniek, knelpunten die de marktontwikkeling in de weg staan en de activiteiten die door verschillende marktpartijen worden ondernomen om deze knelpunten op te lossen. Tussen de presentaties en aan het eind van de middag was er ruime gelegenheid voor vragen en antwoorden. Aansluitend werden de deelnemers nogmaals verzocht om te reageren op de enquête betreffende de inkoopcombinatie. De themamiddag was goed bezocht, de milieuoördinatoren van een groot aantal Zuid-Hollandse gemeenten zijn erbij aanwezig geweest.

Eisen ten aanzien van het aanbestedingstraject

Naast de bovengenoemde eisen, hebben enkele deelnemers ook eisen genoemd betreffende het aanbestedingstraject:

- ◇ Tenderprocedure moet transparant zijn
- ◇ Mandaat van de deelnemers en de selectiecriteria moeten van tevoren duidelijk geformuleerd worden
- ◇ Er moeten duidelijke eisen worden gesteld ten aanzien van de technische ontwikkelingen en kwaliteitsverbetering per jaar
- ◇ Er moet een zorgvuldige besluitvorming plaatsvinden t.a.v. selectie van de technische applicaties
- ◇ Nazorg moet deel uitmaken van de aanbesteding.

3.3 Besluitvorming

Bij woningcorporaties worden de besluiten omtrent de energiemaatregelen in samenwerking tussen verschillende afdelingen (beleid, financiën, communicatie) voorbereid en heeft de directie het laatste woord.

Bij de gemeenten blijkt het besluitvormingsproces ten aanzien van kleine windturbines per gemeente verschillend te verlopen. Bij een aantal gemeenten wordt het besluit op ambtelijk niveau genomen zonder dat deze naar B&W moet gaan. Bij die gemeenten keurt de politiek (college en de raad) de doelstellingen, plannen en de gewenste resultaten, maar neemt ze geen besluiten m.b.t. de toe te passen technieken. Bij andere gemeenten loopt de besluitvorming over een aantal managementlagen. Het begint bij de afdeling beleid en loopt via de ondersteunende afdelingen naar de directie en de wethouder tot het college en de raad die het besluit neemt.

Bij vrijwel alle geïnterviewde partijen heeft de afdeling inkoop slechts een faciliterende rol. Dat betekent dat bij het maken van een afweging betreffende een inkoopcombinatie voor kleine windturbines deze afdeling een advieserende en geen beslissende rol zal hebben. In sommige gevallen wordt de Inkoop pas betrokken bij de aanschaf van grote hoeveelheden goederen. In de regel betreft het dan de aanschaf van standaardproducten. De innovatieve technieken worden niet via inkoop aangeschaft.

Over het algemeen geldt dat investeringen boven € 150.000 à € 200.000 Europees worden aanbesteed.

3.4 Ervaring met inkoopcombinaties

Een aantal gemeenten passen op dit moment een inkoopcombinatie toe in samenwerking met andere gemeenten. Het gaat vooral om kleine gemeenten die gezamenlijk producten en diensten inkopen. De inkoop van groene stroom is hier een goed voorbeeld van. Grote gemeenten werken vaak zelfstandig, ook als het gaat om de inkoop van groene stroom. Dit omdat men groot genoeg is en de deelname van andere gemeenten als vertragend ervaart.

3.5 Potentiële knelpunten

Een aantal deelnemers voorziet problemen in het aanbestedingstraject. Het gaat met name om de volgende aspecten:

- ◇ verschillende aanbestedings- en besluitvormingsprocedures bij verschillende partijen
- ◇ verschillende inkoopvoorwaarden en -criteria
- ◇ te veel afstemmingslagen en verschillende standpunten betreffende de techniek en timing
- ◇ toekomstige interne reorganisaties
- ◇ trage besluitvorming bij gemeenten kan een probleem zijn voor commerciële deelnemers
- ◇ smaakverschillen
- ◇ de omvang van de opdracht zal waarschijnlijk te groot zijn voor kleine (vaak innovatieve) leveranciers waardoor deze buitengesloten zullen worden

Ten aanzien van kleine windturbines worden de volgende knelpunten genoemd:

- ◇ technische obstakels op locaties: problemen met dakconstructies
- ◇ hoge investeringskosten, onbekende beheerskosten
- ◇ geluidsoverlast
- ◇ te laag rendement op dit moment
- ◇ wie gaat voor de kosten opdraaien als turbines te weinig opwekken?
- ◇ woningcorporatie investeert, terwijl de bewoners van de opbrengsten profiteren.

3.6 Potentieel

Woningcorporaties hebben tientallen wooncomplexen in eigendom en beheer waar, in theorie, honderden kleine windturbines op geplaatst kunnen worden. Of ze ook geplaatst zullen worden, zal afhankelijk zijn van de resultaten van het pilotproject in den Haag. In het kader van dat project zullen 40 kleine turbines in 2010 geplaatst worden waarvan 12 bedoeld zijn voor een wooncomplex.

EREA heeft, in samenwerking met een groot aantal partijen (gemeenten, Politie Rotterdam-Rijnmond, Donqi, Rotterdam Climate Initiative, TU Delft), bij EFRO een subsidieaanvraag ingediend betreffende de productie, plaatsing en onderzoek naar kleine windturbines. Indien deze aanvraag gehonoreerd wordt is er sprake van een samenwerkingsproject op provinciaal niveau.

Energieleveranciers hebben ambitie om kleine windturbines in hun productportfolio op te nemen. Daarbij zijn ze vooral op zoek naar windturbines die goed presteren en een aantrekkelijke terugverdientijd hebben. Gelet op de belangstelling die nu bij hun klanten bestaat, gaan de energieleveranciers uit van een mogelijk potentieel van een tiental kleine turbines.

RET zou kleine windturbines kunnen toepassen voor de verlichting van de informatiepalen, abries en eindpuntvoorzieningen, vooral als het gaat om afgelegen locaties. Daarnaast behoort het plaatsen op eigen gebouwen tot de mogelijkheden. Er zou ruimte zijn voor tientallen kleine windturbines. Betaalbaarheid, betrouwbaarheid en molestbestendigheid van turbines zijn daarbij de meest belangrijke aspecten. Verder is van belang dat RET de innovatietrajecten vaak in samenwerking met zusterbedrijven uit Den Haag en Amsterdam ontwikkelt.

Kleine gemeenten hebben weinig gebouwen in bezit, waardoor ze geen ruimte zien voor het plaatsen van kleine windturbines in eigen regie. Ze hebben vooral behoefte aan informatie ten behoeve van vergunningverlening en ondersteuning van de potentiële belangstellenden in hun regio. Grote gemeenten zijn op dit moment met eigen pilotprojecten bezig. Hun ambitie is om eerst de resultaten van deze projecten te evalueren en daarna een afweging te maken met betrekking tot het vervolgtraject.

In het havengebied Rotterdam heeft men weinig belangstelling voor kleine windturbines. Enerzijds heeft dit te maken met het feit dat het gaat om grote industrieën met een zeer hoge energievraag en anderzijds gaat het vaak om bouwobjecten die constructief geen kleine turbines kunnen dragen (loodsen) of industriële objecten met explosiegevaar.

3.7 Suggesties

De deelnemers hebben diverse andere suggesties gedaan ten aanzien van de gezamenlijke aanpak van kleine windturbines:

- ◇ geen organisatie maken, slechts een afnamegarantie. Elke deelnemer maakt individuele afspraken met de leverancier(s)
- ◇ geen aparte organisatie maken: provincie voert een aanbesteding uit, de partijen kunnen daarop intekenen
- ◇ op provinciaal niveau kun je weinig effect sorteren. Problemen moeten op landelijk niveau worden opgepakt.
- ◇ een landelijke aanpak via SenterNovem vergelijkbaar met de aanpak voor warmtepompen. Die heeft heel goed gewerkt
- ◇ (Gezamenlijke) techniekontwikkeling is belangrijker dan creëren van inkoopvoordeel. In die zin verdient een gezamenlijk meetveld, vergelijkbaar met Schoondijke, de voorkeur
- ◇ een gezamenlijk voortraject en een individueel uitvoeringstraject
- ◇ een leerprogramma opzetten, het liefst in samenwerking met SenterNovem
- ◇ wanneer meerdere gemeenten dezelfde turbines willen aanschaffen, kan de provincie als aanbesteder optreden
- ◇ provincie zou de toepassing van kleine turbines kunnen stimuleren door subsidie te verlenen
- ◇ het is wenselijk om een sjabloon te ontwikkelen voor een SLOK projectvoorstel voor kleine turbines
- ◇ betrokkenheid van provincie is gewenst bij bestemmingsplantoetsen
- ◇ het wachten is op handreiking van VROM betreffende wet- en regelgeving
- ◇ kiezen voor de aanpak vergelijkbaar met groene stroom
- ◇ een coöperatieve vereniging oprichten
- ◇ ANWB is een goede potentiële partner vanwege veel infrastructuur langs provinciale wegen/waterwegen.

3.8 Bereidheid om mee te doen

Op de expliciete vraag of de partijen bereid zijn om mee te doen aan een provinciale aanpak zijn de reacties als volgt:

Tabel 5: Bereidheid tot de deelname aan een provinciale aanpak

Wil niet meedoen																				
Wil meedoen onder voorwaarden*																				
Weet niet																				

* Het gaat om twee regionale koepelorganisaties en een energieleverancier. De koepelorganisaties gaan zelf geen turbines aanschaffen maar vinden dat een provinciaal leertraject goed zou zijn voor hun leden. Een energieleverancier zou mee willen doen aan een inkoopcombinatie hoewel er grote twijfels zijn over de organisatorische haalbaarheid.

Gevraagd om te kiezen tussen de opties: aanbesteding via PZ-H, leerprogramma en leveringscontract, geeft een overgrote meerderheid van de partijen de voorkeur aan het leerprogramma.

Tabel 6: Voorkeur voor de manier van samenwerking

Provinciaal/landelijk leerprogramma																				
Leveringscontract																				
Aanbesteding via PZ-H																				

4 Conclusie

Concluderend kan worden gesteld dat op dit moment geen draagvlak bestaat voor de oprichting van een provinciale inkoopcombinatie voor kleine windturbines.

Aan de hand van de uitgevoerde interviews bleek dat de belangstelling voor kleine windturbines weliswaar groot is, maar de partijen ook veel vraagtekens hebben bij de prestaties en de toepassingsmogelijkheden van kleine windturbines. Tevens bleek dat verschillende partijen er verschillende ideeën op na houden over de vorm van een samenwerkingsverband en hun eigen rol daarin.

Daarom vinden de meeste deelnemers dat een landelijk leertraject in samenwerking met SenterNovem veel eerder voor de hand ligt. Provincie zou op drie manieren een rol in kunnen spelen, namelijk bij de bestemmingsplantoetsen, ondersteuning bij de oprichting van een meetveld vergelijkbaar met Schoondijke en als subsidieverlener voor kleine windturbines.

BIJLAGEN

Bijlage I: Deelnemers

Geïnterviewde partijen

Organisatie	Naam contactpersoon
Gemeente Den Haag	Corine van den Berg
Gemeente Rotterdam	Hendrik Jan Bosch
Gemeente Gouda	Gertjan van Oostenbruggen
Gemeente Alphen a/d Rijn	Laurent de Jong
Gemeente Dordrecht	Roosmarijn Sweers
Gemeente Leiden	Albert Langeveld
RCI	Pieter van Essen
Stadsgewest Haaglanden	Patrick Aelmans
Milieudienst W-H	Kees de Wit
Servicecentrum Drechtsteden	Jaap van Leeuwen en Jacqueline Bakker
EREA	Harry Meerwijk
Provincie Z-H	Dick Dubbeld
Staedion	Fattah Kabbaj
Vestia	Sander Colnoot
Deltalinqs	Chris Jordan
RET	Olaf Lamers
ING Real Estate	Anne de Jong
GreenChoice	Richard van Pelt
Eneco	Dirk Jan Middelkoop

Bijlage II: Interview vragen

Vragen beleidsmakers

Organisatie

1. Wat is de 'core business'/maatschappelijke functie van uw organisatie?
2. Wat is uw functie binnen de organisatie?
3. Is uw organisatie gecommitteerd aan het behalen van bepaalde milieuresultaten?
4. Heeft uw organisatie een eigen actieplan mbt energiebesparing en/of toepassing van duurzame energie?
5. Maakt u op dit moment gebruik van duurzame energie?
6. Zoja, op welke manier: eigen zonnepanelen, windturbines, WP, groene elektriciteit?
7. Zoniet, waarom?

Doel gezamenlijke inkoop en rol

1. Zijn er meer (duurzame) producten/diensten waar een inkoopcombinatie van toepassing is?
2. Heeft u in dat verband ook samenwerking met andere bedrijven/instellingen?
3. Zoja, welke en met welke partijen?
4. Staat u open voor de oprichting van een gezamenlijke inkoopcombinatie voor KWTs met andere organisaties?
5. Wat zijn de belangrijkste beweegredenen om de aanschaf van KWTs te overwegen (energieopwekking, milieu, imago, innovatie)?
6. Welk concreet effect/resultaat wilt u bereiken met de inkoopcombinatie voor KWTs?
7. welke mogelijke knelpunten verwacht u in de organisatorische, juridische en/of financiële zin?
8. Indien er een inkoopcombinatie wordt gevormd met andere organisaties, welke rol wilt u daarin spelen: leidende rol, gelijkwaardig met anderen?
9. Welke criteria/eisen stelt u aan een mogelijk samenwerkingsverband mbt gezamenlijke inkoop?

Eisen aan turbines

1. Welke functionele en/of andere eisen (prijs, veiligheid, garantie, levensduur) stelt u aan KWTs?
2. Denkt u aan een bepaald type (of meerdere types) en zoja waarom?
3. Gaat u ook eisen stellen aan de leveranciers van KWT en zoja, welke?

Besluitvorming

1. Welke afdeling(en) zijn betrokken bij de besluitvorming mbt de toepassing van KWTs?
2. Hebben de afdelingen: directie, beleid, marketing, communicatie, financiën, infrastructuur, beheer en/of inkoop er een rol bij de besluitvorming rondom KWTs?
3. Hoe ziet de beslissingsprocedure er uit?
4. Wie heeft het laatste woord?
5. Hoe groot is de zeggenschap van de inkoopafdeling?
6. Aan wie is deze afdeling verantwoordelijkheid verschuldigd?

Potentieel

1. Heeft u informatie over de potentiële aantallen van KWTs die op gebouwen en/of terreinen in uw bezit/beheer zou kunnen/willen plaatsen?
2. Over welke locaties gaat het?
3. Waarvan is afhankelijk hoeveel turbines u gaat inkopen?
4. Zijn de aan te schaffen turbines bedoeld direct voor uw organisatie (eigen gebouwen en terreinen) of ook voor gebouwen en terreinen in uw beheer of evt. die van uw klanten?

Vragen inkopers

Doelstellingen

- ◇ welke ervaringen heeft de organisatie met aanbestedingen
- ◇ afwikkelingskader: wetgeving, voorwaarden om gebruik te maken van een inkoopcombinatie bij aanbestedingen

Algemeen kader

- ◇ Hoe maakt u afwegingen omtrent of hoe opdrachten worden aanbesteed?
- ◇ zou u dat proces in kaart kunnen brengen (besluitvorming, procedures, kritieke (f)actoren?)
- ◇ welke rol speelt u daarin?

Ervaring met aanbestedingen

- ◇ welke ervaringen zijn er met aanbestedingen per soort opdracht (cq werken, diensten en levering)?
- ◇ welke richtlijnen (wetgeving, randvoorwaarden) voor aanbestedingen zijn daarbij voor u van toepassing?

Selectie- en gunningcriteria

- ◇ onder welke condities kiest u voor openbare of niet openbare aanbesteding (wetgeving, procedures)?
- ◇ wat zijn uw ervaringen met aanvullende selectie- en gunningcriteria (kwaliteits- en prestatieeisen, contractvormen)?

Inkoopcombinatie

- ◇ bent u weleens situaties tegengekomen waarbij een gezamenlijk inkoop meerwaarde had boven een individueel aanbestedingstraject?
- ◇ welke ervaringen zijn er met inkoopcombinaties? met welk soort opdracht (werken, diensten, levering)?
- ◇ wat is de verhouding tussen de kosten en de baten bij deze inkoopcombinaties?
- ◇ wat zijn uw ervaringen of suggesties omtrent het opzetten van inkoopcombinaties met overheidsdiensten en/of marktpartijen?
- ◇ onder welke voorwaarden zou u gebruikmaken van een inkoopcombinatie voor kleine windturbines (wetgeving, criteria, randvoorwaarden)?
- ◇ welke rol zou u kunnen spelen bij de opzet en uitvoering van een inkoopcombinatie voor kleine windturbines?

Bijlage III: Informatiepakket en enquête

Uitgangspunten gezamenlijke aanpak toepassing mini windturbines

Beweegredenen toepassing miniturbines

- ◇ Benutting van de windenergie op locaties waar dat niet mogelijk is met grote windturbines
- ◇ Opwekking van duurzame elektriciteit achter de meter
- ◇ Zichtbaar maken van duurzame inspanningen van de deelnemers
- ◇ Innovatie versnellen, turbines marktrijp maken.

Doelstelling gezamenlijke aanpak

- ◇ Het bereiken van schaalgrootte en daardoor inkoopvoordeel realiseren
- ◇ Risicobeheersing
- ◇ Gezamenlijk knelpunten oplossen
- ◇ Miniturbines toegankelijk maken voor meerdere doelgroepen
- ◇ Invloed uitoefenen op de kwaliteit

Voorwaarden

- ◇ Garanties: veiligheid, levensduur, betrouwbaarheid, opwekkingsgarantie, geen hinder door geluidsproductie, schittering of slagschaduw
- ◇ Aansprakelijkheid leverancier
- ◇ Afspraken maken t.a.v. beheer en onderhoud
- ◇ Afspraken met betrekking tot prijsdaling en efficiency verhoging/technische ontwikkeling
- ◇ Terugverdientijd < 15 jaar bij een levensduur van meer dan 15 jaar
- ◇ Certificatie/ beoordeling van turbines
- ◇ Werkgelegenheid - optioneel

Concepten

In de bijlage zijn drie opties in het kort beschreven. Voor alle drie de concepten zijn de bovengenoemde uitgangspunten van toepassing.

1. Aanbestedingstraject via PZH
2. Leerprogramma
3. Leveringscontracten

Propositie 1

Aanbestedingstraject via PZH

Korte beschrijving

Er wordt een aanbestedingstraject via PZH opgezet. Dit houdt in dat de uitgangspunten en uitvoeringstappen in gezamenlijk overleg worden vastgesteld. De aanbesteding wordt door PZH uitgevoerd, waarna de deelnemers individueel de afnamecontracten tekenen met de leveranciers.

Het afnamevolume en de leveringsvoorwaarden worden vooraf in gezamenlijkheid vastgelegd. Deze vormen de basis voor een openbare aanbesteding. De individuele deelnemers committeren zich aan de afname van een aantal turbines.

Er wordt een blauwdruk gemaakt voor een afnemerscontract. De individuele deelnemers zijn vrij om daar specifieke eigen eisen aan toe te voegen.

Indien nodig zorgt PZH voor de individuele ondersteuning/begeleiding bij bijvoorbeeld vergunningstrajecten en/of plaatsing van turbines.

Doelgroepen

Gemeenten, woningcorporaties, bedrijven en instellingen.

Financiële voorwaarden

PZH financiert het aanbestedingstraject en biedt de financiële ondersteuning voor het financieren van de onrendabele top. Als uitgangspunt wordt een terugverdiendtijd van maximaal 15 jaar gehanteerd. De investeringskosten worden door de afzonderlijke deelnemers gedragen.

Voor het ondervangen van risico's wordt een financieel vangnet ingericht. Daarbij wordt gedacht aan een fonds in procenten van het investeringsbedrag. De helft van het bedrag zou door de deelnemers, en de helft door PZH worden bijgedragen.

Organisatie

Er wordt een vaste projectcoördinator bij PZH aangesteld voor dit traject. Indien nodig wordt ook een vaste contactpersoon aangesteld t.b.v. de individuele begeleiding van de deelnemers.

Planning

Het traject wordt in 2010 afgelegd en is in eerste instantie eenmalig. Bij grote interesse wordt het traject herhaald.

Informatie en communicatie

PZH communiceert over gezamenlijke stappen, individuele deelnemers zijn vrij in hun eigen communicatie.

De projectcoördinator evalueert het traject en genereert feedback naar de deelnemers over de lessen t.a.v. de turbines en van het traject.

Bijzonderheden

Dit concept verlaagt de drempel naar de toepassing van miniturbines voor partijen die er nog geen beleid en/of geen capaciteit voor hebben. Door een gezamenlijke aanpak wordt een platform gecreëerd waar de kennis en ervaringen tussen de partijen makkelijker uitgewisseld kunnen worden.

Door een gebundelde aanpak ontstaat een groter afname volume waardoor een inkoopvoordeel kan worden gecreëerd. Voor de leveranciers biedt een afnamegarantie meer ruimte om de technische ontwikkeling van turbines te versnellen en/of voort te zetten.

Propositie 2

Leerprogramma

Korte beschrijving

Er wordt een plan opgesteld voor een provinciaal/landelijk leerprogramma. In dit programma wordt beschreven welke ontwikkelingen de turbines per jaar moeten doormaken in de zin van prijsdaling en/of technologieontwikkeling.

De deelnemers wijzen een aantal locaties aan en bepalen hoeveel turbines er in eerste instantie geplaatst zullen worden. Er worden afspraken gemaakt over de hoeveelheid turbines die jaarlijks bijgeplaatst zullen worden en onder welke voorwaarden. Ook worden er afspraken gemaakt over het ondervangen van risico's.

Doelgroepen

Gemeenten nemen deel aan het leerprogramma en zorgen voor werving van deelnemers: woningcorporaties, bedrijven, instellingen en particulieren.

Financiële voorwaarden

Er zal een subsidie worden aangevraagd voor de financiering van het leerprogramma. Deze moet voldoende financiële ruimte bieden voor het dekken van de onrendabele top bij de investeringskosten. De investeringskosten worden door de afzonderlijke deelnemers gedragen.

Als uitgangspunt wordt een terugverdientijd van maximaal 15 jaar gehanteerd.

Voor het ondervangen van risico's wordt een financieel vangnet ingericht.

Organisatie

Er wordt een projectorganisatie opgetuigd bij de provincie respectievelijk SenterNovem.

Planning

De planning wordt vastgesteld als onderdeel van het leerprogramma.

Informatie en communicatie

De projectcommunicatie verloopt via de projectcoördinator. De communicatie van en naar de afzonderlijke deelnemers verloopt via de bijbehorende gemeente.

Bijzonderheden

Dit concept is gericht op de actieve beïnvloeding van de ontwikkeling van miniturbines. De opzet impliceert een meerjaren traject.

Propositie 3

Zelflevering via een leveringscontract

Korte beschrijving

Bij dit concept gaat het over de zelflevering via een leveringscontract. De stroomlevering is losgekoppeld van het locatie-eigendom. De turbines kunnen staan op een locatie waar de afnemer de eigenaar van is, maar ook op een andere, openbare locatie als deze betere windcondities biedt of ruimtelijk beter geschikt is. Elke eigenaar bezit een percentage van die locatie en van de opgewekte stroom die tegen zijn eigen verbruik wordt gesaldeerd. Een eigenaar kan aan de verschillende locaties deelnemen. De investering, risicobeheersing, beheer en onderhoud worden gezamenlijk gedaan.

Doelgroepen

Gemeenten, woningcorporaties, bedrijven, instellingen en particulieren. De deelnemers worden via een 'leverancier' geworven.

Financiële voorwaarden

Er zal een subsidie worden aangevraagd voor de financiering van de aanloopkosten en het dekken van de onrendabele top (inclusief de risicodekking). De afzonderlijke deelnemers dragen telkens een percentage van de investeringskosten. Daarbij kan het ook gaan om een deel van de investeringskosten van de afzonderlijke turbines.

Als uitgangspunt wordt een terugverdientijd gehanteerd van maximaal 15 jaar.

Organisatie

De trekker is een 'leverancier'. Dat kan een speciaal hiervoor in het leven geroepen coöperatieve vereniging zijn, maar het kan ook een energiebedrijf zijn. Deze 'leverancier' sluit contracten met de turbineleveranciers, de energieleveranciers/netbeheerders (over stroomafname- en levering) en de afnemers (over de investeringen en stroomafname).

Dit concept is vergelijkbaar met het concept van de Windvogel en de Zonvogel.

Planning

De uitvoering van dit plan kan vrij snel in de loop van 2010 van start gaan. Dit omdat de uitvoeringsstappen van de Windvogel kunnen worden 'afgekeken'.

Informatie en communicatie

De projectcommunicatie verloopt via de 'leverancier'. De afzonderlijke deelnemers zijn vrij in hun eigen communicatie.

Bijzonderheden

Dit concept ontlast de deelnemers van de verantwoordelijkheid t.a.v. het beheer en onderhoud van turbines. Tevens biedt het een oplossing voor het vaak voorkomend probleem, namelijk het niet geschikt zijn van de locatie van de investeerder.

Enquête

De ingevulde formulieren s.v.p. mailen naar: jadranka@rencom.nl

1. Bent u voornemens om mee te doen aan de gezamenlijke aanpak van miniturbines?

Ja Neen

2. Welke van de drie genoemde opties spreekt u het meest aan? (meerdere antwoorden mogelijk)

Aanbesteding via PZH Leerprogramma Leveringscontract

3. Welke van de genoemde opties acht u ook acceptabel? (meerdere antwoorden mogelijk)

Aanbesteding via PZH Leerprogramma Leveringscontract

4. Welke optie(s) zijn voor u niet acceptabel? (meerdere antwoorden mogelijk)

Aanbesteding via PZH Leerprogramma Leveringscontract

5. Wat is uw commentaar op de genoemde uitgangspunten en de voorgestelde opties? (Zet het commentaar in de tekst a.u.b.)

6. Welke risico's ziet u voor uw organisatie als u mee zou doen in een gezamenlijke aanpak?

7. Welke risico's bent u bereid voor eigen rekening te nemen?

8. Heeft u zelf ideeën over andere opties dan de bovengenoemde?

9. Heeft u suggesties t.a.v. de aanpak?

10. Hoeveel windturbines denkt u in het kader van de gezamenlijke aanpak te zullen plaatsen: per jaar/in totaal?

..... per jaar in total